

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Державної служби
статистики України
14.05.2013 року № 149
(зі змінами, затвердженими
наказом Державної служби
статистики
30.12.2022 року № 437)

МЕТОДИКА

ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ УЧАСТІ РЕСПОНДЕНТІВ У ДЕРЖАВНИХ СТАТИСТИЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕННЯХ

I. Загальні положення

1.1. Ця Методика розроблена на виконання заходів, передбачених Стратегією розвитку державної статистики на період до 2017 року, та з метою визначення основних методологічних підходів до моніторингу участі респондентів у державних статистичних спостереженнях.

1.2. Методика ґрунтується на нормах законів України "Про інформацію", "Про офіційну статистику", Положення про Державну службу статистики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2014 р. № 481 (зі змінами), Політики Держстату України у сфері взаємодії з респондентами та постачальниками адміністративних даних, наказу Держстату від 30 листопада 2021 року № 298 "Про затвердження Методологічних положень державного статистичного спостереження "Реєстр статистичних одиниць" (зі змінами) (далі – Методологічні положення ДСС "РСО").

1.3. У цій Методиці терміни вживаються у значенні, наведеному в Законі України "Про офіційну статистику", Методологічних положеннях ДСС "РСО", глосарії до плану статистичного спостереження, затвердженого наказом Держстату України від 29 грудня 2009 року № 498, а також у такому значенні:

короткострокові державні статистичні спостереження – це спостереження, час яких становить менше календарного року;

матриця участі респондентів у державних статистичних спостереженнях (далі – матриця участі респондентів) – таблиця, що встановлює взаємозв'язок між певним респондентом і формами державних статистичних спостережень та фінансової звітності (далі – форми державних статистичних спостережень), за якими він має подати/подав інформацію до органів державної статистики у період проведення державних статистичних

спостережень, уключаючи інформацію про причини неподання або відсутності даних у формах державних статистичних спостережень;

моніторинг участі респондентів у державних статистичних спостереженнях (далі – моніторинг участі респондентів) – постійне спостереження за поданням респондентом форм державних статистичних спостережень (за якими він має подати/подав інформацію) до органів державної статистики у період проведення державних статистичних спостережень, уключаючи інформацію про причини неподання або відсутності даних у формах державних статистичних спостережень;

базовий вид моніторингу участі респондентів – аналіз структури переліку респондентів та вимір проектного обсягу форм державних статистичних спостережень, а також формування переліків респондентів для територіальних органів державної статистики (регіональні фрагменти матриці участі респондентів) для організації подальшого інформування респондентів про їх залучення до державних статистичних спостережень та інформації для вимірювання звітного навантаження на респондентів;

поточний вид моніторингу участі респондентів – відстеження змін у переліку респондентів у період проведення державних статистичних спостережень, вимір фактичного обсягу форм державних статистичних спостережень та здійснення оцінки повноти охоплення респондентів державними статистичними спостереженнями (рівня участі респондентів);

проектний обсяг форм державних статистичних спостережень – кількість форм державних статистичних спостережень, за якими респонденти мають подати інформацію (для фінансової звітності – за якими респонденти подали інформацію) до органів державної статистики у період проведення державних статистичних спостережень;

фактичний обсяг форм державних статистичних спостережень – кількість форм державних статистичних спостережень, за якими респонденти подали інформацію до органів державної статистики у період проведення державних статистичних спостережень. Фактичний обсяг форм державних статистичних спостережень та кількість форм державних статистичних спостережень, щодо яких є інформація про причини неподання або відсутності даних у формах державних статистичних спостережень, разом дорівнюють проектному обсягу форм державних статистичних спостережень.

1.4. Метою здійснення моніторингу участі респондентів є відстеження змін і аналіз кількості респондентів державних статистичних спостережень, проектного та фактичного обсягів форм державних статистичних спостережень, а також інформації про причини неподання або відсутності даних у формах державних статистичних спостережень для забезпечення:

підвищення якості інформації Реєстру статистичних одиниць (далі – РСО) та оптимізації сукупностей державних статистичних спостережень;

інформування респондентів про їх залучення до державних статистичних спостережень;

оцінки повноти охоплення респондентів державними статистичними спостереженнями (рівня участі респондентів);

вимірювання звітного навантаження на респондентів;

оптимізації витрат на проведення державних статистичних спостережень.

1.5. Терміни виконання заходів зі здійснення моніторингу участі респондентів, їх відповідальні виконавці та учасники визначаються технологічним планом державних статистичних спостережень.

1.6. Моніторинг участі респондентів виступає одним із засобів підвищення ефективності функціонування процесу статистичного виробництва.

1.7. Відповідно до процесної схеми статистичного виробництва, яка оснований на Загальній моделі статистичного бізнес-процесу (The Generic Statistical Business Process Model (GSBPM)), моніторинг участі респондентів здійснюється на четвертому процесі "Збір" (підпроцеси "Здійснення вибірок" та "Завершення збору даних"), шостому процесі "Аналіз" (підпроцес "Контроль результатів").

1.8. За підсумками моніторингу участі респондентів самостійний структурний підрозділ Держстату України, відповідальний за координацію робіт із формування й актуалізації сукупностей одиниць і сукупностей респондентів державних статистичних спостережень, та за участю самостійних структурних підрозділів галузевої статистики (в особі керівника державного статистичного спостереження) складають звіт, який містить загальні показники, що характеризують структуру переліку респондентів, проектний та фактичний обсяги форм державних статистичних спостережень, аналіз причин неподання або відсутності даних у формах державних статистичних спостережень.

1.9. Основними користувачами результатів моніторингу участі респондентів є самостійні структурні підрозділи Держстату України та територіальні органи державної статистики, відповідно до компетенції, для виконання завдань, визначених у п.1.3 цієї Методики.

II. Об'єкт, одиниці та показники моніторингу участі респондентів

2.1. Об'єктом моніторингу участі респондентів є перелік респондентів, що підлягають державним статистичним спостереженням.

2.2. Одиницею моніторингу є респонденти – юридичні особи та відокремлені підрозділи юридичних осіб.

2.3. Моніторинг участі респондентів здійснюють за всіма формами державних статистичних спостережень, за якими респонденти мають подати/подають інформацію до органів державної статистики.

2.4. Показниками моніторингу участі респондентів є:

проведення державних статистичних спостережень, з урахуванням кількості звітних періодів.

2.5. У моніторингу участі респондентів використовують такі класифікації та довідники:

Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД);

Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад (КАТОТТГ);

Класифікація організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ);

Класифікація інституційних секторів економіки (КІСЕ);

довідник розділів статистики;

довідник державних статистичних спостережень;

довідник форм державних статистичних спостережень та фінансової звітності;

довідник ознак розміру підприємства;

довідник груп респондентів за кількістю найманих працівників;

довідник причин неподання або відсутності даних у формах державних статистичних спостережень;

довідник структурних підрозділів Держстату України.

III. Джерела даних та період проведення моніторингу участі респондентів

3.1. Джерелами даних для проведення моніторингу участі респондентів є:

переліки респондентів, надані керівниками державних статистичних спостережень;

інформація з РСО щодо ідентифікаційних, стратифікаційних та довідкових показників респондентів;

інформація з комплексів електронної обробки інформації державних статистичних спостережень щодо участі респондентів у державних статистичних спостереженнях та причини неподання або відсутності даних у формах державних статистичних спостережень.

Крім того, для моніторингу участі респондентів у короткострокових статистичних спостереженнях, для яких згідно з методологією передбачено актуалізацію переліку респондентів протягом періоду проведення державних статистичних спостережень, використовується інформація керівників державних статистичних спостережень про залучення/вилучення респондентів до/з відповідних переліків, а також підстави щодо цих змін.

3.2. Інструментом збору інформації для проведення моніторингу участі респондентів є файли даних за встановленою структурою:

ідентифікаційний код Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) юридичної особи, відокремленого підрозділу юридичної особи;

індивідуальний код місцевої одиниці;

код території місцезнаходження респондента за КАТОТТГ;

код державного статистичного спостереження;

код форми державного статистичного спостереження та фінансової звітності, яку має подавати до органів державної статистики респондент;

ознака подання респондентом форми державного статистичного спостереження;

причина неподання або відсутності даних у формах державних статистичних спостережень.

3.3. Період моніторингу участі респондентів відносно року, у якому респондент має подати форми державних статистичних спостережень, триває довше ніж 12 місяців, включаючи період підготовки до проведення спостережень та період надходження останніх відомостей про подання форм респондентами (не менше як 14 місяців).

IV. Методи моніторингу та матриця участі респондентів

4.1. Моніторинг участі респондентів використовує такі методи:

зведення та групування, що застосовується для упорядкування та систематизації даних щодо респондентів та форм державних статистичних спостережень (за результатами будується матриця для встановлення та виявлення взаємозв'язків між респондентом і формами державних статистичних спостережень);

структурного аналізу, що застосовується для вивчення складу та структури переліку респондентів за відповідною територією, основним видом економічної діяльності, розміром підприємства тощо;

порівняльного аналізу, за допомогою якого вивчаються зміни у кількості респондентів, проектний і фактичний обсяги форм та причини неподання або відсутності даних у формах державних статистичних спостережень.

4.2. Матриця участі респондентів містить такі атрибути та показники щодо респондентів:

ідентифікаційні: ідентифікаційний код ЄДРПОУ юридичної особи та відокремленого підрозділу юридичної особи, індивідуальний код місцевої одиниці, найменування респондента;

стратифікаційні: місцезнаходження (юридична адреса, фактична адреса), організаційно-правова форма господарювання, інституційний сектор економіки, основний вид економічної діяльності, середня кількість найманих працівників, ознака розміру підприємства, перелік форм державних статистичних спостережень, які має подати до органів державної статистики

респондент (для фінансової звітності – за якими респонденти подали інформацію), ознака подання форм державних статистичних спостережень та причини неподання або відсутності даних у формах державних статистичних спостережень за результатами проведення спостережень;

довідкові: телефон, адреса електронної пошти респондента.

Директор департаменту статистичної методології

Ю.М.Остапчук